

Raad van de
Europese Unie

**Brussel, 23 november 2022
(OR. en)**

15144/22

**COH 111
SOC 647**

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
d.d.:	22 november 2022
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	14481/22
Betreft:	Cohesiebeleid - Conclusies van de Raad (22 november 2022)

Voor de delegaties gaan hierbij de conclusies van de Raad over het cohesiebeleid, die de Raad (Algemene Zaken/Cohesie) tijdens zijn 3910^e zitting van 22 november 2022 heeft goedgekeurd.

Conclusies van de Raad over het cohesiebeleid

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

- 1) VERWIJST naar zijn conclusies van juni 2022 over de mededeling over het achtste cohesieverslag "Naar cohesie in Europa in 2050";
- 2) BRENGT IN HERINNERING dat het cohesiebeleid het belangrijkste beleid is dat zich toespitst op de sociaaleconomische ontwikkeling van de EU-regio's en als doel heeft de verschillen daartussen te verminderen, in overeenstemming met artikel 174 VWEU, HERINNERT ERAAN dat de doelstelling van sociale, economische en territoriale cohesie de centrale as is van het Europese project, en WIJST OP de risico's van grotere regionale verschillen als gevolg van crises en de veranderende geopolitieke situatie;
- 3) BENADRUKT dat het belangrijk is het financiële belang van de Unie te beschermen en rekening te houden met de verordening betreffende een algemeen conditionaliteitsregime ter bescherming van de Uniebegroting;

De meerwaarde van het cohesiebeleid

- 4) ONDERSTREEPT dat het cohesiebeleid flexibel, modern en langlopend is, en ONDERKENT de rol ervan om bij te dragen aan de toekomstige ontwikkeling van de EU, met name de economische, sociale en territoriale cohesie te versterken, de levenskwaliteit van de EU-burger te verbeteren, de transitie naar een klimaatneutrale, circulaire, groene en digitale economie te ondersteunen, en tegelijkertijd voor een evenwichtige interne markt te zorgen en het concurrentievermogen van EU wereldwijd te vergroten;

- 5) WIJST OP het hefboomeffect van het cohesiebeleid; BENADRUKT dat 15 jaar na het verstrijken van de uitvoeringsperiode elke aan het cohesiebeleid bestede euro naar schatting 2,7 EUR extra bbp op EU-niveau zal hebben opgeleverd¹;
- 6) HERINNERT ERAAN dat het cohesiebeleid een pioniersrol heeft gespeeld op het vlak van evaluatiepraktijken en resultaatgerichte programmering. De goede praktijken die het cohesiebeleid heeft opgeleverd, kunnen verder worden geïntegreerd in andere EU-beleidsgebieden;
- 7) ERKENT dat het cohesiebeleid geen crisisinstrument is, hoewel is gebleken dat het heeft geholpen de gevolgen van de recente crises in te perken, en IS VAN OORDEEL dat het aan nieuwe ontwikkelingen moet kunnen worden aangepast zonder de structurele en langetermijn-doelstellingen ervan in gevaar te brengen;
- 8) BENADRUKT dat gedeeld beheer een belangrijk aspect is om het cohesiebeleid doeltreffend uit te voeren, en positieve effecten heeft die helpen:
- een duidelijk engagement op subnationaal niveau en de betrokkenheid van de partners volgens het partnerschapsbeginsel te waarborgen, waardoor een gevoel van eigen inbreng in de programma's en de ontwikkelingstendensen ontstaat en de betrokkenheid bij het Europese project wordt bevorderd;
 - de capaciteit en de kwaliteit van het openbaar bestuur en van de strategische planning ervan op het gebied van investeringen te verbeteren, op basis van een doordachte interventielogica, resultaatgerichtheid en begrotingsprestaties;
 - bottom-upprogrammering mogelijk te maken, waarbij rekening wordt gehouden met nieuwe mondiale tendensen bij de nationale en regionale beleidsvorming en investeringsplanning (bv. bijzondere aandacht voor slimme specialisatie en digitale transformatie, slimme steden, een plaatsgebonden aanpak, de toepassing van de territoriale effectbeoordeling);

¹ Achtste verslag inzake economische, sociale en territoriale cohesie "Naar cohesie in Europa in 2050", hoofdstuk 9: Invloed van het cohesiebeleid

- 9) ONDERSTREEPT dat hoe meer financieringsinstrumenten er zijn, hoe groter het risico wordt van overlapping met interventies in het kader van het cohesiebeleid, hetgeen ertoe kan leiden dat de langetermijndoelstellingen van het cohesiebeleid niet worden gehaald, de coördinatiekosten oplopen, en de lidstaten, regio's en begunstigden te maken krijgen met administratieve rompslomp;
- 10) IS VAN OORDEEL dat de verschillende instrumenten duidelijk van elkaar gescheiden moeten zijn en dat andere instrumenten een aanvulling moeten vormen op en in synergie moeten zijn met het cohesiebeleid, teneinde een kunstmatige versnippering van de investeringen en dubbele investeringen te voorkomen;

Programmeringsperiode 2014-2020

- 11) IS INGENOMEN MET de resultaten van de programmeringsperiode 2014-2020, en NEEMT NOTA van de analyse die de Commissie in het achtste cohesieverslag presenteert;
- 12) WIJST EROP dat de aandacht moet worden gericht op de afsluiting van de programmeringsperiode 2014-2020 [...], en VERZOEKT de Commissie zo flexibel mogelijk te zijn bij het bepalen van hoe de periode moet worden afgesloten, zodat de acties doeltreffend en doelmatig kunnen worden uitgevoerd;
- 13) ROEPT de Commissie, de lidstaten en de regionale autoriteiten ERTOE OP om samen met alle belanghebbenden de resultaten en voordelen van het cohesiebeleid algemeen bekend te maken en te bevorderen bij het publiek;

Het cohesiebeleid en de op maat gesneden respons ervan op de recente crises

- 14) NEEMT ER NOTA VAN dat het cohesiebeleid een belangrijke rol heeft gespeeld bij het bestrijden van de economische gevolgen van de COVID-19-crisis, en HERINNERT AAN de snelle vaststelling van de wetgevingsvoorstellen van de Commissie voor maatregelen uit hoofde van het cohesiebeleid ten behoeve van vluchtelingen in Europa (CARE), de verhoging van de voorfinanciering uit de React-EU-middelen, en FAST-CARE;

- 15) VERZOEKT de Commissie de economische en sociale gevolgen van de niet-uitgelokte Russische militaire agressie tegen Oekraïne op de voet te volgen — zoals de situatie op de energiemarkten en de inflatie — en indien nodig verdere maatregelen te onderzoeken om een succesvolle uitvoering van de programma's van het cohesiebeleid te waarborgen;

Programmeringsperiode 2021-2027

- 16) IS VERHEUGD dat het wetgevingskader 2021-2027 voorziet in eenvoudigere en flexibelere uitvoeringsvoorschriften; VERZOEKT de Commissie de gevolgen van die voorschriften te beoordelen en na te gaan of verdere vereenvoudiging mogelijk is, m.a.w. of de eigenlijke meerwaarde voor alle belanghebbenden opweegt tegen de administratieve rompslomp;
- 17) WIJST OP de volgende elementen van de programmeringsperiode 2021-2027:
- verdere afstemming tussen het cohesiebeleid en het Europees Semester in de programmeringsperiode 2021-2027; STIPT echter AAN dat het evenwicht tussen een plaatsgebonden aanpak en de Europese prioriteiten moet worden gewaarborgd;
 - nieuwe stappen om het auditsysteem te verbeteren door blijvend vertrouwen op te bouwen;
 - het systeem van randvoorwaarden; IS VAN MENING dat het van fundamenteel belang is de naleving van de randvoorwaarden te beoordelen om het cohesiebeleid correct uit te voeren, zonder de lidstaten met onnodige administratieve rompslomp op te zadelen;
 - de oplossingen waarmee kan worden gewaarborgd dat de cohesiefinanciering in overeenstemming is met de doelstellingen op het gebied van milieu, maatschappij en klimaat;
 - een gestroomlijnde interventielogica en dito indicatorsystemen, en een vereenvoudigd prestatiekader; de evaluatie van de programma's en de partnerschapsovereenkomsten halverwege, in 2025, om nieuwe uitdagingen aan te pakken;
 - de mogelijkheden bij de uitvoering van de programma's voor gedeeld beheer om bepaalde financieringsniveaus over te dragen tussen de fondsen en categorieën regio's;
 - ruimere combinatiemogelijkheden tussen verschillende vormen van steun, zoals financiële instrumenten en subsidies;

- 18) IS ZEER TEVREDEN dat de Commissie richtsnoeren heeft verstrekt over het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" en over klimaatbestendigheid, en VERZOEKT de Commissie voorbeelden van beste praktijken te delen met de lidstaten;
- 19) DRINGT ER bij de lidstaten en de Commissie OP AAN ervoor te zorgen dat de programma's 2021-2027 zonder verdere vertraging van start gaan, en de nodige maatregelen te nemen om vaart te zetten achter de uitvoering;
- 20) VERZOEKT de Commissie en de lidstaten te helpen vereenvoudiging mogelijk te maken, onder meer door het potentieel van nieuwe opties verder te onderzoeken, zoals niet aan kosten gekoppelde financiering en — meer in het algemeen — vereenvoudigde kostenopties, en VERZOEKT de Commissie voorbeelden van beste praktijken te delen en de lidstaten hierbij te ondersteunen;
- 21) BENADRUKT hoe belangrijk het is fraude en corruptie te voorkomen en te bestrijden; DRINGT ER bij de lidstaten en de Commissie OP AAN nauw samen te werken op dit gebied en de controlesystemen doeltreffender te maken;
- 22) VERZOEKT de lidstaten en de Commissie voldoende van tevoren voorbereidingen te treffen voor een doeltreffende evaluatie halverwege de periode 2021-2027;
- 23) ROEPT de Commissie ERTOE OP:
- de impact van het cohesiebeleid voortdurend te staven door de macro-economische en overloopeffecten voor alle regio's te analyseren op basis van feiten en cijfers;
 - de gevolgen van investeringen in het kader van het cohesiebeleid voor het algemeen belang en de houdbaarheid van de uitgevoerde investeringen te bepalen;
 - de talrijke resultaten van het cohesiebeleid te analyseren, onder meer op het gebied van economie, innovatie, digitalisering, klimaat en milieu, en sociale zaken.

De territoriale dimensie van het cohesiebeleid

- 24) IS VAN OORDEEL dat de plaatsgebonden aanpak met inachtneming van de territoriale bijzonderheden van de regio's een fundamenteel onderdeel van het cohesiebeleid vormt;
- 25) MERKT OP dat bij het ontwerp en de uitvoering van EU-instrumenten, waaronder die in respons op onverwachte mondiale uitdagingen, rekening moet worden gehouden met de territoriale dimensie;
- 26) ONDERSTREEPT dat bijzondere aandacht moet uitgaan naar de bijzonderheden en de ondersteuning van de regio's met een structureel of blijvend gebrek aan evenwicht — en dan vooral van de minder ontwikkelde regio's—, ongeacht de oorzaak;
- 27) BENADRUKT dat het cohesiebeleid in grote mate bijdraagt aan het verwezenlijken van de doelstelling om landelijke en stedelijke gebieden te ontwikkelen, en tegelijkertijd geïntegreerde gebiedsgebonden aanpakken bevordert;
- 28) WIJST UITDRUKKELIJK OP het belang en de mogelijkheden van grensoverschrijdende, transnationale en interregionale samenwerking voor de lidstaten en hun regio's, evenals voor nabuurschapslanden en landen die gebruikmaken van het instrument voor pretoetredingssteun, en VERDUIDELIJKT dat wederzijdse samenwerking bijdraagt aan de ontwikkeling van de regio's en aan de integratie van de EU;
- 29) IS INGENOMEN met de mogelijkheden die ontstaan door samenwerking en samenwerkingsmaatregelen op te nemen in programma's in het kader van de doelstelling "investeren in werkgelegenheid en groei", en met de bijdrage van het cohesiebeleid aan de integratie van macroregionale en zeebekkenstrategieën;

- 30) ONDERKENT het Fonds voor een rechtvaardige transitie dat in het kader van het meerjarig financieel kader 2021-2027 is opgericht om regio's en mensen in staat te stellen om te gaan met de sociale, werkgelegenheids-, economische en milieueffecten van de transitie naar de energie- en klimaatdoelstelling van de Unie voor 2030 en een klimaatneutrale economie tegen 2050;
- 31) VERZOEKT de lidstaten vaart te zetten achter de voorbereiding van de programma's die worden gefinancierd uit het Fonds voor een rechtvaardige transitie en de respectieve territoriale plannen voor een rechtvaardige transitie, en VERZOEKT de Commissie deze programma's snel goed te keuren;
- 32) VRAAGT de Commissie rekening te houden met de bijzonderheden van de toewijzing van middelen uit het NGEU en met de uitvoeringstermijnen van deze middelen, en VERZOEKT haar de lidstaten te ondersteunen zodat zij het Fonds voor een rechtvaardige transitie tijdig kunnen uitvoeren, met name wat betreft grootschalige transformatieprojecten;

Het cohesiebeleid na 2027

- 33) ONDERSTREEPT hoe belangrijk cohesie is als beginsel, beleid, doelstelling en pijler van de EU, en BENADRUKT dat de economische, sociale en territoriale cohesie verder moet worden versterkt op basis van krachtige, meerlagige governance en partnerschappen met de regionale belanghebbenden en burgers, op alle verschillende beleidsgebieden van de EU;
- 34) WIJST ER UITDRUKKELIJK OP dat het cohesiebeleid een beleid is voor alle regio's;
- 35) VERZOEKT de Commissie haar wetgevingsvoorstellen voor na 2027 zo spoedig mogelijk na indiening van het voorstel voor het volgende meerjarig financieel kader van de EU in te dienen;
- 36) BRENGT IN HERINNERING dat deze conclusies de onderhandelingen over het meerjarig financieel kader na 2027 en het EU-cohesiewetgevingskader onverlet laten;

37) VERZOEKT de Commissie:

- alle aspecten van de wetgeving voor 2021-2027 te beoordelen, de mogelijkheden van de prestatiebenadering verder te onderzoeken, en van deze benadering optimaal gebruik te maken bij de voorbereiding van het volgende wetgevingskader;
- de voorschriften voor het vaststellen en uitvoeren van de cohesiebeidsprogramma's verder te vereenvoudigen op basis van beproefde voorbeelden en beste praktijken, teneinde de administratieve rompslomp voor alle belanghebbenden te verminderen;
- de uitvoeringsvoorschriften voor de verschillende EU-programma's die soortgelijke doelstellingen nastreven te harmoniseren, teneinde voor alle belanghebbenden onnodige administratieve lasten te vermijden;
- voor continuïteit van de voorschriften en rechtszekerheid te zorgen zonder extra administratieve rompslomp te veroorzaken;
- aan te zetten tot een wijdverbreider gebruik van beste praktijken wanneer deze een aantoonbare staat van dienst hebben en lage foutenpercentages vertonen;

38) VERZOEKT de Commissie het wetgevingskader van het cohesiebeleid te onderzoeken — met bijzondere aandacht voor de doelstellingen van duurzame ontwikkeling van de EU en haar regio's — rekening houdend met het feit dat daarbij de bijzonderheden van alle regio's aan bod moeten komen, en de situatie van de regio's die in een ontwikkelingsval zitten en van de regio's op de buitengrens van de EU verder te onderzoeken om een toereikend antwoord te bieden op hun specifieke behoeften, alsook specifieke maatregelen te nemen ter ondersteuning van de ontwikkeling van de ultraperifere gebieden;

39) DRINGT EROP AAN dat de demografische uitdagingen — zoals de negatieve demografische trend, vergrijzing, ontvolking en hersenvlucht — de bestaande territoriale verschillen tussen de regio's aanzienlijk kunnen vergroten, hetgeen in de weg staat aan cohesie, groei en werkgelegenheid; VERZOEKT de Commissie na te gaan hoe deze uitdagingen naar behoren kunnen worden aangepakt;

40) HERINNERT eraan dat de demografische uitdagingen in sommige ultraperifere gebieden en eilandlidstaten kunnen bestaan in een toenemend percentage jonge bevolking en extreme verschillen in bevolkingsdichtheid;

- 41) VERZOEKT de Commissie de nauwe samenwerking en uitwisseling met de lidstaten over de belangrijkste elementen van de beleidsvorming en -uitvoering tijdens de voorbereiding van het nieuwe wetgevingspakket voort te zetten;
- 42) VERZOEKT de Commissie, de lidstaten en de regionale autoriteiten geen afbreuk te doen aan de cohesie bij het opstellen van investeringsinstrumenten, onder meer door ervoor te zorgen dat de beleidsmaatregelen en instrumenten van de EU en van de lidstaten bijdragen aan de convergentie en de vermindering van ongelijkheden tussen en binnen de regio's; [...]
- 43) ROEPT de Commissie ERTOE OP de bestaande EU-beleidsinstrumenten te evalueren alvorens nieuwe voor te stellen, om overlapping met bestaande instrumenten — en met name met het cohesiebeleid — te voorkomen. Bij die evaluatie moet worden bepaald wat de meest doeltreffende uitvoeringswijze voor het EU-beleidskader is, en rekening worden gehouden met de evaluatieresultaten van de verschillende instrumenten;
- 44) BLIJFT VOORSTANDER van een regelmatig politiek debat tussen de bevoegde ministers in de Raad Algemene Zaken over het cohesiebeleid, de uitvoering ervan en mogelijke uitdagingen.
-